

השיח על האנטישמיות בארצות הברית בראי הסיקור של התקשורת הממוסדת הכתובה ב־2020

ליאור סירקיס¹ | 1 באוגוסט, 2021

שנת 2020 הייתה שנה רווית אירועים סוערים בארצות הברית – שנת בחירות, משבר קורונה ומתיחות חברתית עולה. כל אלה השפיעו על מאפייני האנטישמיות ועל ביטוייה השונים. מאמר זה מציג ומנתח בראי אירועים אלו את אופן הסיקור של תופעת האנטישמיות בארצות הברית בתקשורת המקוונת הכתובה בארצות הברית ובישראל. הנחת המוצא היא שיש היזון הדדי בין התקשורת לציבור הרחב ולהנהגות – התקשורת, המנגישה את המציאות לקהלי היעד שלה, משקפת במידה רבה את התפיסות הרווחות, את מידת העניין ואת סדר היום הציבורי והפוליטי, אך בה בעת גם מעצבת אותם. האירועים הדרמטיים של שנת 2020 מאפשרים ניתוח מורכב של קשר זה, בין התקשורת לציבור, במגוון של נושאים.

המאמר מתבסס על ניתוח של 1,254 ידיעות, כתבות ומאמרים בנושא האנטישמיות בארצות הברית שהתפרסמו במהלך שנת 2020 בארבעה סוגים של כלי תקשורת, כמפורט בנספח: תקשורת ארצית (פדרלית) בארצות הברית, כלי תקשורת יהודיים בארצות הברית ותקשורת בישראל, בעברית ובאנגלית.² המאמר מנתח את מאפייני השיח התקשורתי בנושא האנטישמיות בארצות הברית בשנת 2020, בוחן את קטגוריות התוכן המרכזיות של שיח זה ומשווה את סיקור הנושא בין מגוון כלי התקשורת שנבחנו.

תמונת השיח התקשורתי – מבט על

השיח התקשורתי בנושא האנטישמיות בשנת 2020 הושפע, באופן טבעי, מאירועים מרכזיים שהתרחשו בארצות הברית בשנה זו. לאורך השנה אפשר לזהות פרקי זמן שהתעצם בהם השיח בנושא האנטישמיות במידה ניכרת. נושאי השיח השתנו בהתאם לאירועים מרכזיים שהתרחשו בארצות הברית. העיסוק באנטישמיות היה נוכח בשיח התקשורתי בזמן התרחשותם של אירועים אלו, גם אם לכאורה לא היה להם עצמם קשר ישיר לאנטישמיות.

¹ ליאור סירקיס היא עוזרת מחקר בפרויקט "אנטישמיות בת זמננו בארצות הברית" של המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS). היא בוגרת תואר ראשון בבית הספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה, לשעבר סטודנטית בתוכנית המצטיינים לאסטרטגיה וקבלת החלטות ובוגרת תוכנית ארגוב למנהיגות ודיפלומטיה.

² הפרסומים מופו באמצעות חיפוש המונחים "אנטישמיות", "Anti Semitism" ו-"Anti Semitic" ב־Google News וב־Google Alerts.

המאמר אינו עוסק בסיקור הנושא בתקשורת הבלתי־ממוסדת (רשתות חברתיות, בלוגים), בתקשורת המקומית ובתקשורת הלא־כתובה (רדיו, טלוויזיה ושירותי וידאו, כגון YouTube).

שנת 2020 הייתה שנת בחירות, ולכן הנושא "אנטישמיות ופוליטיקה" עמד בלב העיסוק התקשורתי מהפריימריז של המפלגה הדמוקרטית, שנערכו בתחילתה, ועד הבחירות, שנערכו בסופה. הסיקור בנושא האנטישמיות נפתח בסערה עם שני אירועי אלימות קטלניים על רקע אנטישמי שהתרחשו בדצמבר 2019 במונסי ובניו ג'רזי. עם התפרצות מגפת הקורונה במרץ 2020 החל עיסוק נרחב בעלייה בביטויי אנטישמיות בהקשרי המגיפה, והתרחב הסיקור על ביטויי האנטישמיות ברשתות החברתיות. עם פרשת הריגתו של ג'ורג' פלויד, אזרח אפרו-אמריקאי ממיניאפוליס שנחנק למוות על ידי שוטר במהלך מעצרו, ועם הפגנות תנועת Black Lives Matter בחודש מאי, החל עיסוק נרחב ב"אנטישמיות שמקורה בקהילה השחורה". התבטאויות אנטישמיות רבות של ידוענים בעקבות המחאות העצימו גם את העיסוק ב"אנטישמיות בתרבות הפופולרית", בעיקר בחודשים יוני-יולי. העיסוק ב"אנטישמיות ופוליטיקה" התעצם במיוחד לקראת הבחירות לנשיאות ארצות הברית שנערכו בנובמבר 2020.

תרשים 1



השיח התקשורתי - ניתוח נושאי

כדי למפות את הנושאים המרכזיים בסיקור תופעת האנטישמיות בארצות הברית מיונו הפרסומים שנוטרו על פי הקטגוריות הבאות: אנטישמיות ופוליטיקה, ונדל"זם ותקיפות אנטישמיות, אנטישמיות ברשתות החברתיות, אנטישמיות בתרבות הפופולרית, אנטישמיות באקדמיה ובקמפוסים, אנטישמיות ומגפת הקורונה, אנטישמיות ואנטי-ציונות, אנטישמיות שמקורה בקהילה השחורה, אנטישמיות מימין, אנטישמיות משמאל, אנטישמיות על רקע אסלאמיסטי, הגדרת העבודה של אנטישמיות מטעם IHRA, דו"חות העוסקים באנטישמיות וקטגוריות אחרות.



כראוי לשנת בחירות בארצות הברית, "אנטישמיות ופוליטיקה" היא הקטגוריה בעלת השיעור הגבוה ביותר (18%), ונוספים לה "אנטישמיות מימין" (4%) ו"אנטישמיות משמאל" (3%). בולטים בנוכחותם בשיח התקשורתי גם "ונדליזם ותקיפות אנטישמיים" (11%), "אנטישמיות ברשתות החברתיות" (11%) ו"אנטישמיות בתרבות הפופולרית" (10%).

אנטישמיות ופוליטיקה

הנושא "אנטישמיות והפוליטיקה" היה הבולט ביותר בסיקור לאורך השנה – 334 פרסומים בסך הכול, הן בטורי הדעה והן בסיקור החדשות. לקראת הפריימריז של המפלגה הדמוקרטית ובעיצומם בחודש פברואר, אפשר היה לראות עיסוק נרחב בעמדותיהם ובהתבטאויותיהם של המועמדים בנוגע לאנטישמיות. למשל בינאר סוקר התבטאויותיו של מייקל בלומברג בקמפיין הבחירות שלו בנוגע למאבק באנטישמיות (ראו לדוגמה Vitali & Jackson, 2020), ובמרץ סוקרה תקרית אנטישמית שהתרחשה בעצרת בחירות של ברני סנדרס – אחד המשתתפים בעצרת הניף דגל עם צלב קרס (ראו לדוגמה Chiu, 2020). סיקור נוסף לאורך השנה בנושא האנטישמיות בהקשר המפלגה הדמוקרטית עסק בחברות הקונגרס רשידה טלאיב ואלהאן עמר; הן הואשמו פעמים רבות בהתבטאויות אנטישמיות ברשתות החברתיות ומחוצה להן (ראו לדוגמה i24NEWS & ILH, 2020). (Staff, 2020)

באפריל, לאחר שג'ו בידן נבחר למועמד לנשיאות מטעם המפלגה הדמוקרטית, המשיך סיקור נושא האנטישמיות ביתר שאת. בין השאר התעצם השיח על האנטישמיות מימין, בעיקר בעקבות התבטאותו של הנשיא טראמפ בנוגע לארגון הימין הקיצוני והאנטישמי Proud Boys בעימות הנשיאותי הראשון שנערך בספטמבר (ראו לדוגמה Boigon, 2020). בעימות נשאל טראמפ האם יהיה מוכן לגנות את פעילותם של ארגוני ימין קיצוני, עימם נמנה Proud Boys. בתגובה קרא טראמפ לחברי הארגון "עמדו מנגד והיו מוכנים". במוקד סיקור נוסף שעסק ב"אנטישמיות ופוליטיקה" עמד אירוע גיוס כספים לקמפיין הנשיאות של המועמד הדמוקרטי בידן שנערך באוגוסט; באירוע דובר על הקשר בין הרטוריקה של הנשיא טראמפ ובין העלייה באנטישמיות בארצות הברית (ראו לדוגמה Kampeas, 2020a).

בתחילת נובמבר, לקראת הבחירות, תפס הנושא "אנטישמיות ופוליטיקה" את קדמת הבמה באופן מובהק. בעיקר סוקרה אז הודעתו של מייק פומפאו, מזכיר המדינה האמריקאי, כי ממשל טראמפ יראה בארגוני BDS ארגוני שנאה המפיצים אנטישמיות (ראו לדוגמה (Tharoor, 2020).

אירועים נוספים בהקשר "אנטישמיות ופוליטיקה" שסוקרו בהרחבה הם סבבי הבחירות לסנאט במדינת ג'ורג'יה, בנובמבר 2020 ובינואר 2021, בשל היותן מכריעות עבור שתי המפלגות. העיסוק בנושא האנטישמיות בבחירות אלו נבע מהעובדה שבמרוץ התמודדו, בין השאר, ג'ון אוסוף היהודי מהמפלגה הדמוקרטית, שהיה נתון למתקפות אנטישמיות חוזרות ונשנות לאורך השנה, והכומר רפאל וורנוק מהמפלגה הדמוקרטית, שהואשם לא אחת באנטישמיות (ראו לדוגמה (Kampeas, 2020b).

תרשים 3



ונדליזם ותקיפות אנטישמיות

בעקבות הפיגועים האנטישמיים שהתרחשו בדצמבר 2019 בניו ג'רזי (ראו לדוגמה ישראל היום, 2020) ובעיר מונסי שבמדינת ניו יורק (ראו לדוגמה Kilgannon, 2020), בינואר 2020 היה סיקור תקשורתי נרחב של תקיפות אנטישמיות ושל אירועי ונדליזם אנטישמיים (כ־31% מהפרסומים בחודש זה). אירועים אנטישמיים אלו זכו לסיקור הנרחב ביותר מכל אירועי התקיפות האנטישמיות והונדליזם האנטישמי שהתרחשו במשך כל שנת 2020; הסיקור התמקד בחשש של הקהילות היהודיות ובמאמצי ההתגוננות שלהן (ראו לדוגמה Mann, 2020), וכן באנטישמיות שמקורה בקהילה האפרו־אמריקאית מאחר שהתוקפים בשני הפיגועים המדוברים היו אפרו־אמריקאים (ראו לדוגמה Sharon, 2020). אחרי ינואר חלה ירידה בהיקף הסיקור של הונדליזם והתקיפות האנטישמיות. אפשר לשער כי ירידה זו בהיקף קשורה, בין היתר, להתפרצות מגפת הקורונה מאוחר יותר בשנה זו ולהגבלות הריחוק החברתי שהוטלו בעקבותיה.

על אף ההגבלות חלה עלייה נוספת בהיקף הפרסומים בנושא "ונדליזם ותקיפות אנטישמיות" בחודש מאי, בעקבות אירועי הונדליזם במחאות של תנועת Black Lives Matter; באירועים אלה הושחתו בתי כנסת בלוס אנג'לס ובריצ'מונד (ראו לדוגמה Oster, 2020b). גם בדצמבר התרחב היקף הסיקור בנושא, בין השאר בעקבות אירוע ונדליזם במדינת אוהיו שהושחתה בו אנדרטה לזכרה של אנה פרנק בכתובות אנטישמיות (ראו לדוגמה Kim, 2020). נוסף על כך סוקר בהרחבה פרסום דו"ח ה־FBI שעסק בפשעי שנאה והציג עלייה של 14% בפשעים האנטישמיים בארצות הברית בשנת 2019 לעומת השנה הקודמת (ראו לדוגמה Arango, 2020).

תרשים 4



אנטישמיות וקורונה

התפרצות הקורונה בארצות הברית בחודש מרץ והכרזתו של הנשיא טראמפ על מצב חירום לאומי יצרו גל סיקור בנושא "אנטישמיות וקורונה". בראשיתו עסק הסיקור בהרחבה בדו"חות של מגוון ארגונים בנוגע להתפשטות האנטישמיות בהקשרי המגפה (ראו לדוגמה נוראל, 2020), וכן בתופעת "הפצצות זום" – התפרצויות למפגשי זום של הקהילה היהודית העושות שימוש בסמלים ובדימויים אנטישמיים (ראו לדוגמה The Forward & Boigon, 2020). תופעה זו הובילה גם לעלייה בסיקור הנושא "אנטישמיות ברשתות החברתיות" ובסיקור "אנטישמיות מימין", מאחר שההתפרצויות יוחסו לתומכי "עליונות לבנה" מימין. סיקור נרחב הוקדש גם לעימותים בין ראש עיריית ניו יורק ובין הקהילה היהודית על הגבלות הקורונה בעיר (ראו לדוגמה Bella, 2020).

תרשים 5



בראשיתו התרכז סיקור הנושא "אנטישמיות וקורונה" רובו ככולו בכלי התקשורת הישראליים בעברית ובאנגלית, ובכלי התקשורת היהודיים, ואילו כלי התקשורת הארציים בארצות הברית לא סיקרו אותו כלל. אך עם התפשטות המגפה החל הסיקור לחדור גם אל התקשורת הארצית בארצות הברית, בין השאר בשל הרחבת ההגבלות במדינות השונות שגררה טענות אנטישמיות כלפי הקהילות החרדיות (ראו לדוגמה Rudoren, 2020) וביטויי אנטישמיות במחאות שנערכו בחודש מאי נגד ההגבלות ברחבי ארצות הברית (ראו לדוגמה MacFarquhar, 2020).

אנטישמיות ברשתות החברתיות

ההגבלות שהוטלו לצורך ההתמודדות עם מגפת הקורונה הובילו בחודשים מרץ-אפריל לעיסוק תקשורתי נרחב בנושא "אנטישמיות ברשתות החברתיות". בחודשים יולי-אוגוסט ניכרה עלייה נוספת בסיקור הנושא בשל השיח שעוררו התבטאויות אנטישמיות של ידוענים ברשתות החברתיות, בין השאר בעקבות הריגתו של ג'ורג' פלויד. גם לשנת הבחירות הייתה השפעה על העלייה בשיח השנאה ברשת, וכל אלו יחד הובילו לעיסוק תקשורתי נרחב בנושא. בין השאר סוקרו בהקשר זה השינויים במדיניות הרשתות, בהן פייסבוק (ראו לדוגמה Weiss, 2020) וטיקטוק (ראו לדוגמה ברקוביץ', 2020), בנוגע לטיפול בתכנים אנטישמיים המתפרסמים בפלטפורמות. נוסף על כך סוקרו בהרחבה אירועי "הפצצות זום" שביצעו, כאמור, בעיקר פעילי "עליונות לבנה".

תרשים 6



אנטישמיות שמקורה בקהילה השחורה

הנושא "אנטישמיות שמקורה בקהילה השחורה" נוכח בשיח התקשורתי לאורך השנה בשני פרקי זמן עיקריים: הראשון היה בינואר, בעקבות הפיגועים האלימים במונסי ובניו יורק שביצעו אפרו-אמריקאים; השני היה בחודשים מאי-יולי, וחלה בו העלייה הגדולה ביותר בהיקף הסיקור של הנושא. הסיבה לעלייה זו היא פרשת הריגתו של ג'ורג' פלויד וההפגנות האלימות ברחבי המדינה שהתרחשו בעקבותיה. הפגנות אלו לוואי באירועי ונדליזם אנטישמיים, והן סוקרו בהרחבה בתקשורת הישראלית בעברית ובאנגלית, ובתקשורת היהודית (ראו לדוגמה Oster, 2020a). בסיקור הארצי של ההפגנות לא נכח ההקשר האנטישמי. בין השאר סוקרו אירועי ונדליזם אנטישמיים שהושחתו בהם בתי כנסת בכמה ערים במדינה, וסוקרה העלייה בהפצת תיאוריות

הקונספירציה האנטישמית שהאשימו את המיליארדר היהודי ג'ורג' סורוס³ במימון ההפגנות (ראו לדוגמה Swanson, 2020). נוסף על כך סוקרו בהרחבה התבטאויות אנטישמיות של ידוענים רבים מהקהילה השחורה – חלקן בוטאו בעקבות הפגנות Black Lives Matter ואחרות תמכו באמירות אנטישמיות שנשא מנהיג ארגון "אומת האסלאם" לואיס פרחאן בחודשים מאי-יולי.

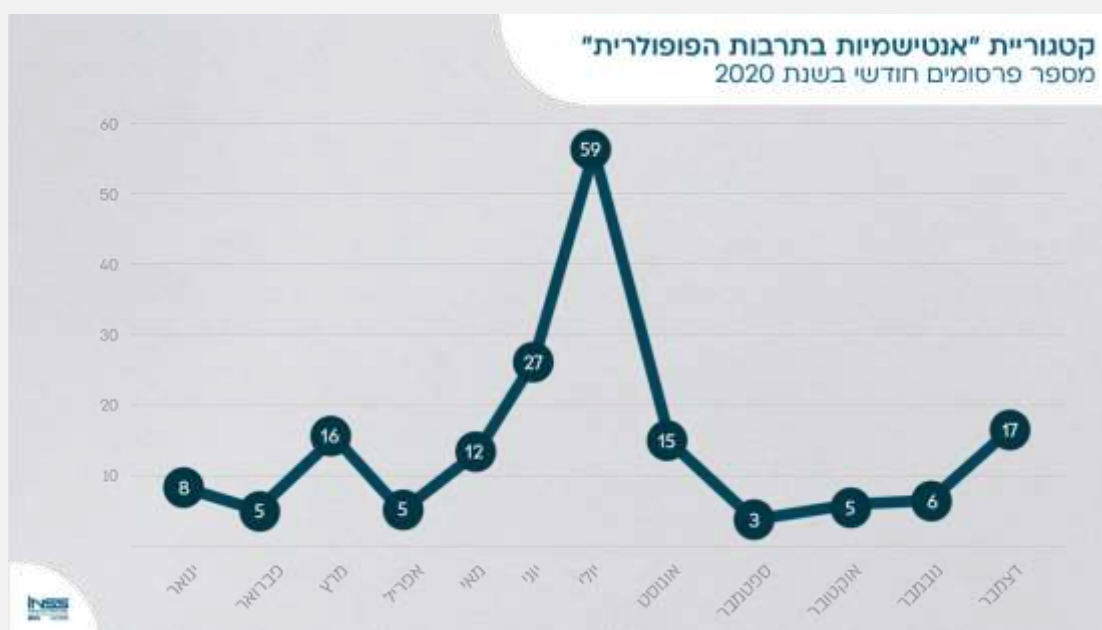
תרשים 7



אנטישמיות בתרבות הפופולרית

התסיסה שהחלה בחודש מאי ברחבי ארצות הברית בעקבות הריגתו של ג'ורג' פלויד עוררה תגובות בקרב ידוענים רבים מהקהילה השחורה ומחוצה לה, חלקן אנטישמיות. בין השאר נשמעו התבטאויות אנטישמיות של שחקנים בליגת ה-NBA (ראו לדוגמה וואלה ספורט, 2020) ובליגת ה-NFL (ראו לדוגמה Kaur, 2020), של קומיקאים (ראו לדוגמה Respers France, 2020), של ראפרים (ראו לדוגמה Ghermezian, 2020) ושל ידוענים נוספים. התבטאויות אנטישמיות אלו עוררו גינויים חריפים מצד ידוענים אחרים (ראו לדוגמה Bumbaca, 2020). בעקבות זאת התרחב סיקור הנושא "אנטישמיות בתרבות הפופולרית" בחודשים יוני-יולי. בהתבטאויות רבות הובעה תמיכה בתיאוריות האנטישמיות של לואיס פרחאן, מנהיג ארגון "אומת האסלאם" (ראו לדוגמה Oster, 2020b); הוא גם נשא נאום שהכיל התבטאויות אנטישמיות ב-4 ביולי, יום העצמאות האמריקאי (ראו לדוגמה Kerstein, 2020).

³ ג'ורג' סורוס הוא נדבן פוליטי המזוהה עם ארגוני שמאל רבים בארצות הברית ומחוצה לה. שמו של סורוס נקשר בניסיונות התערבות פוליטיים ברחבי העולם ואף בתיאוריות קונספירציה אנטישמיות רבות.



אנטישמיות ואנטי־ציונות

הנושא "אנטישמיות ואנטי־ציונות" זכה לסיקור מועט במשך כל השנה, אך סיקורו התעצם במידה ניכרת לקראת סופה, בעקבות הודעתו בחודש נובמבר של מזכיר המדינה האמריקאי מייק פומפאו כי ממשל טראמפ יראה בארגוני BDS ארגוני שנאה המפיצים אנטישמיות. הודעה זו הובילה לעלייה בסיקור הזיקה שבין אנטישמיות לאנטי־ציונות, וזו נמשכה גם בשנת 2021 בשל המחלוקת בנוגע להגדרות השונות לאנטישמיות⁴ ובשל הוויכוח המתמשך בנוגע לקשר ולמתח בין אנטישמיות, לאנטי־ציונות ולביקורת לגיטימית על ישראל. נוסף על כך סוקרו לאורך השנה התבטאויות אנטי־ציוניות ואנטישמיות של ידוענים ושל פוליטיקאים, בעיקר מצד שמאל של המפה הפוליטית בארצות הברית.

⁴ על הגדרת IHRA לאנטישמיות ראו: <https://bit.ly/3x7N8vQ>, על הצהרת ירושלים על האנטישמיות ראו <https://jerusalemdeclaration.org/>, על מסמך נקסוס ראו <https://bit.ly/3g54tzP>.

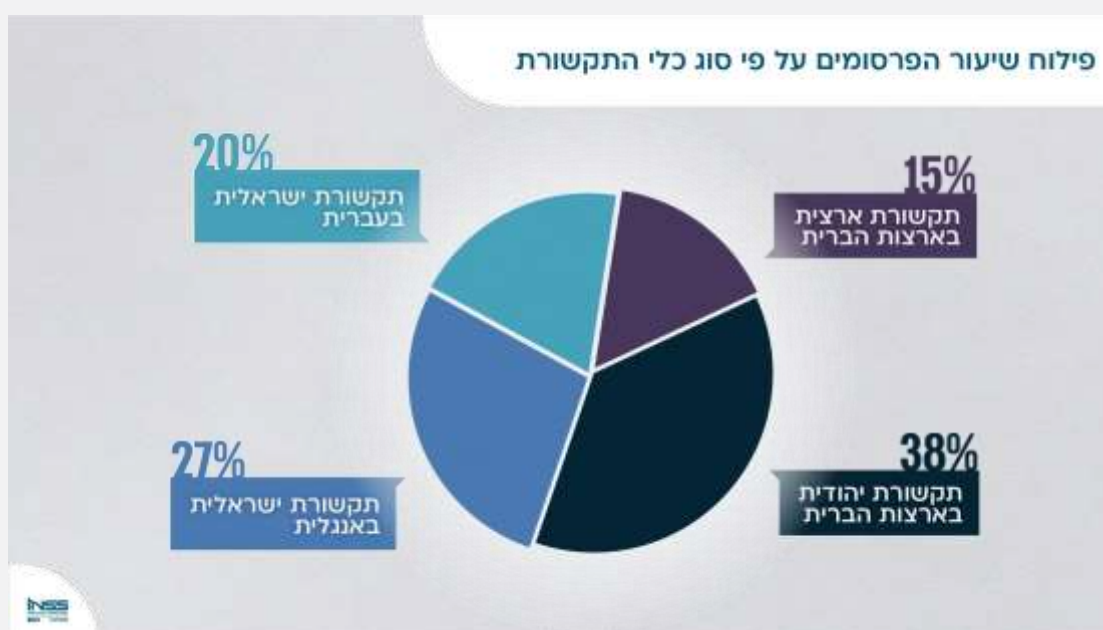
תרשים 9



ניתוח אופן הסיקור במגוון סוגי כלי התקשורת

כאמור לעיל הפרסומים שנבדקו במחקר זה נבחרו מארבעה סוגים של כלי תקשורת, שכל אחד מהם פונה לקהל יעד אחר: תקשורת ארצית בארצות הברית, תקשורת יהודית בארצות הברית, תקשורת ישראלית באנגלית ותקשורת ישראלית בעברית. את התקשורת הארצית בארצות הברית צורכים חלקים מהציבור הרחב במדינה, ואת התקשורת היהודית האמריקאית קוראים בעיקר חברי הקהילה היהודית בארצות הברית. התקשורת הישראלית בעברית פונה אל קהל ישראלי דובר עברית, שרובו חי במדינת ישראל, ואילו התקשורת הישראלית באנגלית פונה אל קהל דובר אנגלית, יהודי ברובו, גם בישראל וגם מחוצה לה.

תרשים 10



מתוך כלל הפרסומים שעסקו בנושא האנטישמיות בשנת 2020, 475 פורסמו בתקשורת היהודית בארצות הברית, 345 פורסמו בתקשורת הישראלית באנגלית, 252 פורסמו בתקשורת הישראלית בעברית, ו-182 פורסמו בתקשורת הארצית בארצות הברית. חשוב לציין כי יש שימוש חוזר בכתבות בכלי התקשורת השונים – כתבה שפורסמה בכלי תקשורת יהודי אחד עשויה להתפרסם שוב בכלי תקשורת יהודיים אחרים ואף בכלי תקשורת ישראלים בעברית ובאנגלית. נראה שהתקשורת היהודית בארצות הברית משמשת פעמים רבות מקור מרכזי לכלי התקשורת הישראלים לצורך פרסום חוזר,⁵ נוסף על החומרים שמפיצות סוכנויות הידיעות.

אם בוחנים את הסיקור על פי קטגוריות, אפשר לראות כי המגמות המאפיינות את כלי התקשורת הן זהות בתחומים מסוימים – התחום המסוקר ביותר ב-2020 בארבעת סוגי כלי התקשורת הוא "אנטישמיות ופוליטיקה", ואילו שני התחומים (מאלו שנבדקו) שסוקרו במידה המועטה ביותר הם "הגדרת העבודה של אנטישמיות מטעם IHRA" ו"אנטישמיות על רקע אסלאמיסטי". עם זאת, נמצאו הבדלים בסיקור בתחומים אחרים.

הבדלים בסיקור בין תקשורת יהודית לתקשורת ארצית בארצות הברית

מסקירה ראשונית של מספר הכתבות העוסקות באנטישמיות שהתפרסמו בתקשורת הארצית ובתקשורת היהודית בארצות הברית בשנת 2020, עולה כי סיקור הנושא בתקשורת היהודית נרחב יותר. אך טבעי הוא שהנושא מעניין את הציבור היהודי הרבה יותר משהוא מעניין את הציבור הרחב בארצות הברית. אם בוחנים את הכתבות על פי קטגוריות התוכן, ניכרים הבדלים גדולים בהיקף הסיקור של כל קטגוריה בין ארבעת סוגי כלי התקשורת.

על אף שבנושאים מסוימים, כגון "אנטישמיות ופוליטיקה", יש התאמה בשיעור הסיקור בתקשורת הארצית ובתקשורת היהודית, גם ביחס לממוצע הסיקור של הנושא בכל סוגי כלי התקשורת יחד, נושאים אחרים אינם מיוצגים באופן זהה. למשל – 16.73% מכלל הפרסומים בתקשורת הארצית עסקו ב"אנטישמיות בתרבות הפופולרית", לעומת 8.36% בלבד מהפרסומים בתקשורת היהודית ו-9.74% מממוצע הסיקור בארבעת סוגי כלי התקשורת. הסיבה לכך היא הסיקור הנרחב בתקשורת הארצית שניתן להתבטאויות אנטישמיות של ידוענים, בהם שחקן ה-NFL דשון ג'קסון, שחקן ה-NBA סטיבן ג'קסון, הקומיקאי ניק קאנון והראפר אייס קיוב, ולגינויים שגיניו ידוענים אחרים את ההתבטאויות הללו. מרכזיותה של התרבות הפופולרית בארצות הברית משפיעה במידה רבה על העניין שמגלה התקשורת הארצית גם בסיפורים תקשורתיים העוסקים בנושא בהקשרי האנטישמיות. עם זאת, אפשר לראות מגמה הפוכה בעיסוק ב"אנטישמיות באקדמיה ובקמפוסים" או ב"אנטישמיות ברשתות החברתיות" – הנושאים הללו מסוקרים בהיקף רחב מאוד בתקשורת היהודית, אך הסיקור שלהם בתקשורת הארצית מצומצם, גם ביחס לממוצע הסיקור שלהם בכל סוגי כלי התקשורת יחד.

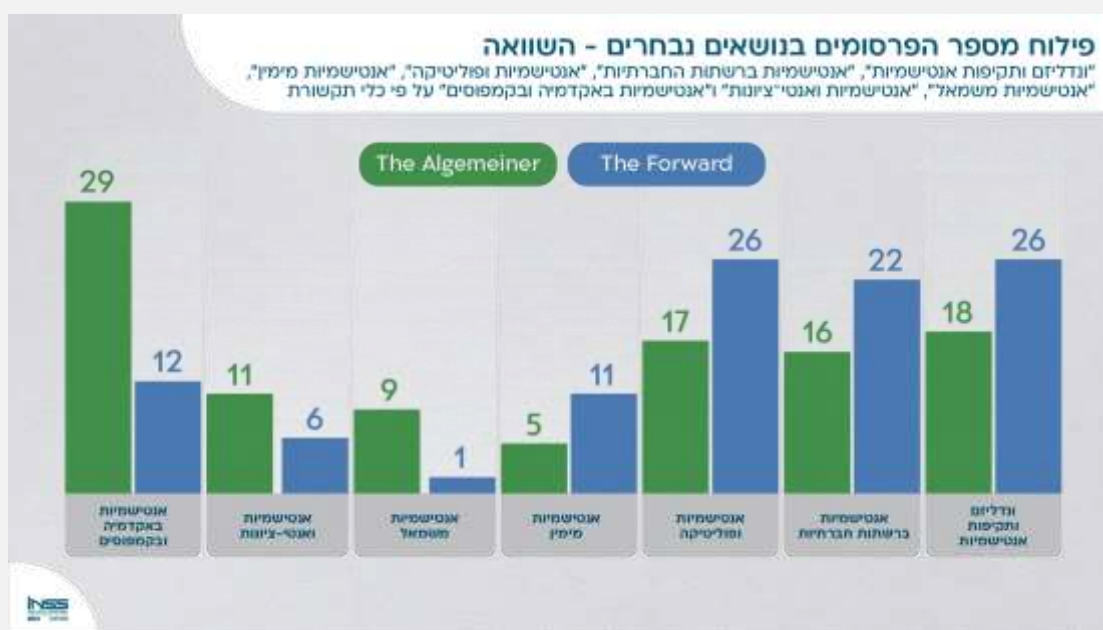
⁵ פרסומים חוזרים בשני כלי תקשורת שונים נספרו כשני פרסומים נפרדים בנייתוח הנתונים למאמר זה.



הבדלים בסיקור בין כלי תקשורת בעלי הזדהות פוליטית שונה

בחינת הנתונים מעלה כי יש הבדלים גדולים בהיקף ובאופי הסיקור של נושא האנטישמיות בין כלי תקשורת בעלי הזדהות פוליטית שונה. על אף שמדובר בנתונים מספריים בלבד ולא בניתוח עומק אשר בוחן את אופן ההתייחסות של כל כתבה לנושא המדובר, מההשוואה הכמותית בין כלי התקשורת עולה תמונה ברורה בנוגע להזדהות הפוליטית שלהם.

אפשר לראות הבדלים בהיקף ובאופי הסיקור בין מגוון כלי תקשורת יהודיים על פי הזדהותם הפוליטיות. מההשוואה בין הפרסומים המקוונים של אתר The Forward, בעל הנטייה הליברלית, לאלו של אתר The Algemeiner, בעל הנטייה השמרנית, עולה כי היקף הסיקור שלהם את נושא האנטישמיות בכללותו בשנת 2020 היה דומה – ב־The Forward פורסמו 161 פרסומים בנושא וב־The Algemeiner פורסמו 144. עם זאת, אם משווים את הקטגוריות שסוקרו בשני כלי התקשורת ניכר שוני משמעותי – ב־The Algemeiner היה סיקור נרחב של הנושאים "אנטישמיות באקדמיה ובקמפוסים", "אנטישמיות ואנטי־ציונות" ו"אנטישמיות משמאל", ואילו ב־The Forward היה סיקור נרחב של הנושאים "אנטישמיות מימין", "אנטישמיות ופוליטיקה", "אנטישמיות ברשתות החברתיות" (תחת נושא זה סוקרו פעמים רבות התבטאויות אנטישמיות של פעילי ימין קיצוני שפעלו ברשתות החברתיות) ו"ונדליזם ותקיפות אנטישמיים".



אפשר לראות הבדלים בסיקור האנטישמיות בארצות הברית גם בין הפרסומים המקוונים של "הארץ", הנוטה לשמאל, לאלו של "ישראל היום", הנוטה לימין. הסיקור של הראשון מצומצם הרבה יותר – באתר "הארץ" התפרסמו ב-2020 32 פרסומים שעסקו באנטישמיות בארצות הברית, ובאתר "ישראל היום" התפרסמו 62 פרסומים בנושא. השוואה של הקטגוריות אשר סוקרו בשני כלי התקשורת מבליטה את הנטייה הפוליטית שלהם, בפרט אם משווים את הסיקור שלהם בנושא האנטישמיות מימין ומשמאל – הנושא "אנטישמיות משמאל" סוקר בהרחבה ב"ישראל היום" וביתר צמצום ב"הארץ"; בסיקור הנושא "אנטישמיות מימין" המגמה הפוכה.



חשוב לציין כי מההשוואה בין שני כלי התקשורת על פי טורי דעה בלבד עולה כי היקף הסיקור דומה – באתר "ישראל היום" פורסמו 18 טורי דעה אשר עסקו באנטישמיות, ובאתר "הארץ" פורסמו 16. עם זאת, גם כאן ניכרת ההזדהות הפוליטית של העיתונים – ב"ישראל היום" פורסמו 5 טורי דעה שעסקו באנטישמיות משמאל, ואילו ב"הארץ" לא פורסם שום טור בנושא; ב"הארץ" פורסם טור דעה אחד שעסק באנטישמיות מימין, ואילו ב"ישראל היום" לא פורסם שום טור מובהק בנושא, אלא במגוון נושאים אחרים, כגון "אנטישמיות וקורונה" ו"אנטישמיות שמקורה בקהילה השחורה".

נתונים אלו, הן בתקשורת הישראלית והן בתקשורת היהודית, הם דוגמה לאופן שבו מתבטאת פוליטיזציה של נושא האנטישמיות. שני צידי המפה הפוליטית, בישראל ובארצות הברית כאחד, קושרים את הנושא לתפיסת עולמם ומייצרים שיוך פוליטי לתופעה. הביטוי התקשורתי של תופעת האנטישמיות מייצג את הבדלי הגישות ואת חילוקי הדעות בנוגע לאנטישמיות בזירה הציבורית והפוליטית.

סיכום

ניתוח הסיקור התקשורתי של נושא האנטישמיות בארצות הברית בשנת 2020 משקף את העניין הציבורי הגובר בנושא בשנה החולפת, המשך מגמה שתחילתה בשנת 2018, עם הפיגוע בבית הכנסת "עץ החיים" בפיטסבורג. התקשורת היא מערכת סבוכה אשר מושפעת מן המציאות ומשפיעה עליה. לצד ההשפעה של ההתרחשויות עצמן על התקשורת ועל דעת הקהל, הבחירה של התקשורת לסקר אירוע או נושא מסוים משפיעה על האופן שבו הוא נתפס בדעת קהל היעד של הפרסום. יחסי הגומלין הללו מובילים לעיסוק בקטגוריות התוכן השונות של נושא האנטישמיות בארצות הברית מזוויות שונות ובהיקפים שונים, בהתאם לקהל היעד שכלי התקשורת פונה אליו בנקודת זמן מסוימת.

עם זאת, על אף השוני בקהלי היעד מגמת הפוליטיזציה של תופעת האנטישמיות מיוצגת בבירור בתקשורת, וייתכן שאף מועצמת על ידה. אפשר לראות מסגור פוליטי של השיח התקשורתי בנושא האנטישמיות, והוא מתבטא בהאשמות הדדיות בין שני הצדדים של המפה הפוליטית בנוגע לאחריות לתופעה – הימין הפוליטי מדגיש את האחריות של השמאל לאנטישמיות ולאנטי־ציונות, ואילו השמאל הפוליטי מדגיש את עליית "העליונות הלבנה" ואת האנטישמיות הגואה בעקבותיה. ייחוס פוליטי כזה יש גם בסיקור התקשורתי, בין שהוא גלוי ובין שהוא סמוי, בכל כלי התקשורת וכלפי מגוון קהלי היעד. חשוב לציין כי לא מדובר בתופעה המאפיינת רק את התקשורת הארצית בארצות הברית, אלא גם, ואולי בעיקר, את התקשורת היהודית שם. מזה אפשר ללמוד על הקיטוב הפוליטי בקהילה היהודית בארצות הברית (וגם בישראל) ועל ייצוגו בתקשורת, גם בסיקור החדשותי וגם בטורי הדעה. הקושי להתאחד סביב נושאים מרכזיים כמו הגדרת האנטישמיות, מקורותיה ואופן הטיפול הראוי בה מחולל מחלוקת קשה בקהילה היהודית בארצות הברית, וזו הולכת ומתגברת גם בשנת 2021 (ראו לדוגמה Kampeas, 2021 ; Jewish Telegraphic Agency & Kampeas, 2021).

על אף ההשפעות הנרחבות של התקשורת הבלתי־ממוסדת ושל הרשתות החברתיות, השיח על האנטישמיות בתקשורת הממוסדת ממשיך להיות מרכזי ומשקף במידה רבה את האופן שבו התופעה נתפסת בציבור הכללי. ככל שהאנטישמיות תמשיך להיות נוכחת בחברה האמריקאית, היא תמשיך להיות נוכחת בשיח התקשורתי, להשפיע עליו ולהיות מושפעת ממנו.

- ברקוביץ, א' (2020, 21 באוקטובר). טיקטוק תגביל פרסומים על "תכנים השוללים את השואה וטרנדיות עולמיות אחרות". גלובס. <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001346606>
- וואלה ספורט (2020, 09 ביולי). סטיבן ג'קסון התנצל על התמיכה בדשון ג'קסון, אבל סיפק אמירות אנטישמיות משלו. <https://sports.walla.co.il/item/3372646>
- ישראל היום (2020, 14 בינואר). הרשויות בארה"ב: "היורים בג'רזי סיטי תכננו פיגועים גדולים יותר". <https://www.israelhayom.co.il/article/724209>
- נוריאל, ק' (2020, 21 במרץ). יחד עם הקורונה, מתפשט נגיף השנאה. ישראל היום. <https://www.israelhayom.co.il/opinion/744093>
- Arango, T. (2020, November 16). *Hate crimes in U.S. rose to highest level in more than a decade in 2019*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2020/11/16/us/hate-crime-rate.html?action=click&module=Latest&pgtype=Homepage>
- Bella, T. (2020, April 29). *De Blasio breaks up a rabbi's crowded funeral, gets slammed by critics for singling out Jews*. Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/nation/2020/04/29/rabbi-funeral-coronavirus-deblasio-jews/>
- Boigon, M. (2020, September 29). *Trump refuses to condemn white supremacy, urges antisemitic Proud Boys to 'Stand by'*. The Forward. https://forward.com/news/455438/trump-proud-boys-stand-by-debate-chris-wallace-white-supremacists/?utm_source=PostUp&utm_medium=email&utm_campaign=Daily%20Newsletter%20USE%20THIS%20ONE&utm_maildate=09/30/2020
- Bumbaca, C. (2020, July 15). *Kareem Abdul-Jabbar calls out anti-Semitism in sports, Hollywood: 'Perpetuates racism'*. USA Today. <https://www.usatoday.com/story/sports/nba/2020/07/15/anti-semitism-kareem-abdul-jabbar-ice-cube-desean-stephen-jackson/5441501002/>
- Chiu, A. (2020, March 6). *'This is absolutely abhorrent': Nazi flag at Sanders rally sparks outcry, concerns about safety*. Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/nation/2020/03/06/bernie-sanders-nazi/>
- Ghermezian, S. (2020, June 7). *Rapper Ice Cube blasted on social media for posting Antisemitic image: 'You should be ashamed'*. The Algemeiner. <https://www.algemeiner.com/2020/06/07/rapper-ice-cube-blasted-on-social-media-for-posting-antisemitic-image-you-should-be-ashamed/>
- i24NEWS & ILH Staff. (2020, December 02). *Rashida Tlaib under attack for anti-Semitic tweet*. Israel Hayom. <https://www.israelhayom.com/2020/12/02/rashida-tlaib-under-attack-for-anti-semitic-tweet/>

Jewish Telegraphic Agency & Kampeas, R. (2021, March 17). *Liberal Jewish scholars present Antisemitism Definition that allows more freedom for Israel criticism*. Haaretz. <https://www.haaretz.com/israel-news/liberal-jewish-scholars-offer-antisemitism-definition-allowing-israel-criticism-1.9627203>

Kampeas, R. (2020a, August 4). *At Biden fundraiser focused on anti-Semitism, Schiff, Rosen and Jason Alexander bash Trump — and get personal*. Jewish Telegraphic Agency. <https://www.jta.org/2020/08/04/politics/at-biden-fundraiser-adam-schiff-jacky-rosen-and-jason-alexander-bash-trump-and-get-personal>

Kampeas, R. (2020b, December 7). *Georgia Senate candidates exchange accusations of anti-Semitism and white supremacy*. Jewish Telegraphic Agency. <https://www.jta.org/quick-reads/georgia-senate-candidates-exchange-accusations-of-anti-semitism-and-white-supremacy>

Kampeas, R. (2021, March 25). *Over 200 scholars create new anti-Semitism definition that excludes backing Israel boycotts*. Jewish Telegraphic Agency. <https://www.jta.org/quick-reads/new-anti-semitism-definition-excludes-backing-israel-boycotts>

Kaur, H. (2020, July 7). *Eagles' DeSean Jackson apologizes after posting anti-Semitic quote*. CNN. <https://edition.cnn.com/2020/07/07/us/desean-jackson-eagles-antisemitic-post-trnd/index.html>

Kerstein, B. (2020, July 8). *Public campaign launched to remove three-hour antisemitic speech by Louis Farrakhan from YouTube*. The Algemeiner. <https://www.algemeiner.com/2020/07/08/public-campaign-launched-to-remove-three-hour-antisemitic-speech-by-louis-farrakhan-from-youtube/>

Kilgannon, C. (2020, January 1). *Victim of anti-Semitic rampage is unlikely to awake from coma, family says*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2020/01/01/nyregion/antisemitic-attacks-monsey.html>

Kim, A. (2020, December 10). *Anne Frank memorial vandalized with swastikas*. CNN. <https://edition.cnn.com/2020/12/10/us/anne-frank-memorial-swastika-trnd/index.html>

MacFarquhar, N. (2020, May 3). *The coronavirus becomes a battle cry for U.S. extremists*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2020/05/03/us/coronavirus-extremists.html>

Mann, B. (2020, January 3). *'It's getting very scary': Hasidic Jews change routines amid anti-Semitic attacks*. NPR. <https://www.npr.org/2020/01/03/793097650/it-s-getting-very-scary-hasidic-jews-change-routines-amid-anti-semitic-attacks>

Oster, M. (2020a, May 31). *Synagogues in Los Angeles and Richmond vandalized during protests*. Jewish Telegraphic Agency. <https://www.jta.org/quick-reads/synagogues-in-los-angeles-and-richmond-vandalized-during-protests>

Oster, M. (2020b, June 17). *Chelsea Handler deletes video clip of Louis Farrakhan that included her defense of his anti-Semitism*. Jewish Telegraphic Agency.

<https://www.jta.org/quick-reads/chelsea-handler-deletes-video-clip-of-louis-farrakhan-that-included-a-defense-of-his-anti-semitism>

Respers France, L. (2020, July 15). Nick Cannon let go by ViacomCBS over anti-Semitic comments. CNN. <https://edition.cnn.com/2020/07/15/entertainment/nick-cannon-viacom-trnd/index.html>

Rudoren, J. (2020, April 12). *Coronavirus is deepening the divide between Orthodox and liberal Jews*. The Forward. <https://forward.com/opinion/443757/coronavirus-is-deepening-the-divide-between-orthodox-and-liberal-jews/>

Sharon, J. (2020, January 1). *33% of those arrested for antisemitic crimes in NYC were black, 60% white*. The Jerusalem Post. <https://www.jpost.com/diaspora/antisemitism/nypd-33-percent-arrested-for-antisemitic-crimes-in-2019-were-black-60-percent-white-612779>

Swanson, J. (2020, June 2). *Blaming Soros for protests, the right exposed its anti-Semitism - again*. The Forward. <https://forward.com/opinion/447864/blaming-soros-for-protests-the-right-exposed-its-anti-semitism-again/>

Tharoor, I. (2020, November 20). *Trump and Pompeo embrace Israel's one-state reality*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2020/11/20/trump-pompeo-embrace-israels-one-state-reality/>

The Forward & Boigon, M. (2020, April 1). *Zoombombing: Anti-Semitic hackers target Jews during online meetings on Zoom*. Haaretz. <https://www.haaretz.com/us-news/zoombombing-anti-semitic-hackers-target-jews-during-online-meetings-on-zoom-1.8730709>

Vitali, A. & Jackson, J. (2020, January 26). *Bloomberg addresses anti-Semitic violence, throws shade at Sanders and Trump*. NBC News. <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/bloomberg-addresses-anti-semitic-violence-throws-shade-sanders-trump-n1123391>

Weiss, M. (2020, August 11). *Facebook cracks down on hate speech and expands definition of antisemitism*. Jewish Insider. <https://jewishinsider.com/2020/08/facebook-cracks-down-on-hate-speech-and-expands-definition-of-antisemitism/>

נספח: כלל הפרסומים בשנת 2020 בנושא אנטישמיות בארצות הברית, פילוח על פי סוג כלי תקשורת

תקשורת ארצית בארצות הברית	182
ABC News	7
CBS	1

CNBC News	1
CNN	18
ESPN	3
Forbes	1
Fox News	22
LA Times	9
NBC News	20
New York Times	30
NPR	9
Politico	3
Reuters	3
The Hill	12
Time Magazine	2
USA Today	10
Wall Street Journal	5
Washington Examiner	1
Washington Post	25
תקשורת יהודית בארצות הברית	475
Algemeiner	94
The Forward	119
Jewish Insider	11
Jewish Journal	59
Jewish Standard	2
JNS	112

JTA	78
תקשורת ישראלית באנגלית	345
Haaretz	33
i24News	7
Israel Hayom	53
JP	140
Times of Israel	105
Ynet	7
תקשורת ישראלית בעברית	252
Mako	2
N12	6
The Marker	6
Ynet	42
גלובס	6
גל"צ	1
הארץ	32
וואלה	13
חדשות12	1
חדשות13	5
ישראל היום	62
כאן11	1
כלכליסט	7
מעריב	36
מקור ראשון	24

1	ערוץ 20
7	ערוץ 7